

Dagens frågor

Obstruktionspolitik (s)

Det är en oppositions plikt att opponera. Den skall analysera och kritisera regeringens åtgärder och framlägga sina egna alternativa förslag.

Det kan emellertid knappast vara en demokratisk oppositions uppgift att obstruera gentemot regeringspolitiken. Tyvärr kan väsentliga inslag i den socialdemokratiska oppositionspolitiken inte karaktäriseras annat än som obstruktionspolitik.

Socialdemokraterna har haft utomordentligt svårt att acceptera sitt nederlag i de allmänna valen 1976. Den självöverskattning som växte fram ur det långvariga maktinnehavet ledde till en känsla hos socialdemokraterna att de var de enda "legitima" regeringsutövarna i Sverige. Borgerligheten betraktades som representanter för grupp- och särintressen som främst var ute efter egna fördelar.

Uttryck för den ovan beskrivna uppfattningen gav Olof Palme redan på valnatten 1976 när han förklarade att Thorbjörn Fälldin "lurat" det svenska folket med sitt motstånd mot kärnkraften. Socialdemokraternas attityd av förörrättad oskuld fortsatte under mandatperioden. Någon kritisk självprövning av den egna politiken förekom knappast. Målet för socialdemokraterna var i stället att splittra och söndra den sittande regeringen. Det gällde att så snabbt som möjligt återkomma till makten. I denna kamp användes inte endast de sedvanliga parlamentariska medlen, den s-märkta rörelsen med dess många grenar kunde också kopplas in.

Efter det jämna valet 1979 har den socialdemokratiska obstruktionspolitiken blivit än mer markerad. Riksdagsarbetet skulle göras så tungrott som möjligt genom socialdemokratisk

vägran att delta i kvittningssystemet. Försök att göra riksdagens arbetsformer smidigare och effektivare har hittills strandat på socialdemokratiskt ointresse.

Den politiska inblandningen i vårens avtalsrörelse är väl omvitnad. Ingen vaken iakttagare kan ha undgått att bakom facketes agerande se Olof Palme. I majdemonstrationerna och Palmes uppträdande i TV förstärkte intrycket av en "politisk" strejk.

Av lika stort intresse är att notera socialdemokratins ageranden runt ett av vårens riksdagsbeslut. Från Britt Mogård och Rolf Wirén kom ett förnuftigt förslag som syftade till att få in 16- och 17-åriga ungdomar i skolan eller på praktiskt jobb ute i företagen i stället för att gå på beredskapsarbete. Socialdemokratin nöjde sig inte med att protestera i riksdagen, en våldsam kampanj sattes igång som även involverade socialdemokratiska kommunalmän runt om i landet. Flera s-märkta kommuner har där efter fattat beslut som går direkt emot riksdagens intentioner.

Det senaste uttrycket för socialdemokratisk obstruktionspolitik är inkallandet av den urtima riksdagen. Beslut om en momshöjning kunde ha fattats av finans- och skatteutskottet och sedemera konfirmerats av riksdagen. Men socialdemokraterna ville inte försitta det propagandatillfälle som inkallandet av en urtima riksdag gav. Deras motion gavs också en sådan uppläggning att så många som möjligt av riksdagens utskott skulle involveras.

Socialdemokraternas obstruktionspolitik är en utnötningstaktik. Kanske nöter den inte bara på den borgerliga regeringen utan också på de socialdemokratiska väljarna?

Ett fribrev betyder så mycket

I fjol råkade några framträdande socialdemokratiska bostadspolitiker försäga sig och tala i klartext. En av dem, kommunalrådet Nils Yngvesson i Malmö, framhöll att 60 procent av villaägarna skulle få försämrade villkor om hans partis politik förverkligades. Men resultatet av denna bekännelse blev våldsam indignation bland småhusägarna, och den socialdemokratiska ledningen erinrade sig raskt att det var en viktig väljargrupp det handlade om. Följden blev en rad reträtter under flitigt anläggande av dimridåer. När manövern var avslutad kunde man med fog tala om en omvändelse, låt vara att den skett under galgen. Även socialdemokraterna författade i valrörelsens slutskede ett s k fribrev till villaägarna, där det utlovades att dessa inte skulle behöva drabbas orimligt hårt av den nya fastighetstaxeringen.

Hur blir det nu?

I april i år presenterade fastighetstaxeringskommittén sitt betänkande. Där föreslogs att villaskatten skulle sänkas till 2 procent på taxeringar upp till 450 000 kr. Upp till 600 000 kr skulle det bli 4, upp till 800 000 kr 6 och på värden däröver 8 procent. Dessutom skulle det sk villaavdraget höjas från 1 000 till 1 500 kr. Det skulle betyda att merparten villor och fritidshus hamnade i det understa skiktet, även om taxeringsvärdena fördubblades.

Gränsen för förmögenhetsbeskattning går i dag vid 200 000 kr. De nya taxeringsvärdena medför att åtskilliga kommer över den nivån — ofta personer med blygsamma inkomster. Även här är justeringar följaktligen angelägna.

De nya fastighetstaxeringsvärdena berör inte bara ägare av villor och fritidshus utan även vissa företagare, inte minst jordbrukare.

Många av dem har redan en hårt pressad ekonomi, bl a beroende på att lönsamheten i jordbruket är vikande. Utan ändringar av skatte-reglerna är risken stor att flera av dem tvingas gå från gård och grund.

Det går onda rykten om att vissa partier när det kommer till kritan skulle vara ovilliga att ändra villabeskattningen i sådan omfattning att småhusägarna slipper få sina villkor avsevärt försämrade på grund av de nya taxeringsvärdena. Det måste dock enbart vara elakt förtal. Inga partier vill väl föra en politik som leder till att många människor måste avyttra sina egnahem? Och skulle något parti komma på idén att springa ifrån en given utfästelse, ens om den givits i en valrörelse?

Nej, tanken svindlar.

Provningsmonopol?

Landstingsförbundets teoretiserande utredare har nu funnit en ny tummelplats för sina ideer, nämligen sjukvårdens produkter. För närmare 2 miljarder köper sjukvården produkter varje år, varav 600 miljoner är medicinsk-teknisk utrustning.

För en sann byråkrat med inte alltför positiv inställning till det enskilda näringslivet kan det inte vara rimligt att ett så stort område är utan detaljreglering och kontroll. Produkterna är för många, marknadskrafterna styr alldeles för mycket, sjukvårdens folk vet inte sitt eget bästa. En begränsning måste till och som lämpligt instrument har man funnit det av stat och landsting ägda provningsföretaget Sprima.

Företaget har funnits sedan ett par år med uppgift att på uppdrag av landsting och företag prova sjukvårdsutrustning. Men det har varit

dåligt med uppdragen. Leverantörerna tycker att det räcker om produkterna följer de internationella normerna. Köparna – landstingen – tycker att de provar lika bra själva vid egna medicinsk-tekniska avdelningar. Dessutom försenar och fördyrar Sprimas provningar upphandlingen. Samma provningar kan också fås vid Statens provningsanstalt, Statens strålskyddsinstitut, Textilforskningsinstitutet m.fl.

För att råda bot på detta "missförhållande" föreslår därför landstingsförbundets utredare att Sprima skall svara för sjukvårdens provningsverksamhet. Samtidigt föreslås "att sjukvårdens huvudmän utvecklar en kritisk inställ-

ning till de produkter och innovationer som ständigt förnyas resp introduceras i vården". Ett märkligt sammanträffande är, att TV-aktuellt samtidigt som förslaget går ut till politikererna, rapporterar att sjukvårdens tekniska utrustning är livsfarlig. Eller är det aktiv marknadsföring?

Visst måste sjukvården ha säkra produkter som patienter och personal kan lita på. Men det finns ingen anledning att inrätta ett provningsmonopol för dessa produkter och tvinga landstingen att använda Sprima därför att det råkat i ekonomiska svårigheter.